

Yükseköğretimde Öğretim Elemanları Performanslarının Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yükseköğretimde Öğretim Elemanları Performanslarının Değerlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33512>

Özet

Yükseköğretimde Öğretim Elemanı Performansın Değerlendirme Ölçeği, Gülay Erin tarafından 2003 yılında yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçeğin temel amacı, Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim elemanlarının performanslarını sistematik ve nesnel bir şekilde değerlendirebilecek geçerli ve güvenilir bir enstrüman sunmaktır. Geliştirme çalışması, öğretim, araştırma ve kurumsal hizmet gibi temel akademik görev alanlarını kapsayan kapsamlı bir performans çerçevesi sunmayı hedeflemiştir.

Ölçek, geliştirme sürecinde kapsamlı istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur. Güvenirlilik çalışmaları için iç tutarlılık ve ayırt edicilik istatistikleri kullanılırken; geçerlik çalışmaları ise faktör analizi yöntemleriyle desteklenmiştir. Bu çalışma, yükseköğretim kurumlarında personel yönetim süreçlerine bilimsel bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yükseköğretim, Öğretim Elemanı, Performans Değerlendirme, Ölçek Geliştirme, Güvenirlilik, Geçerlik

Yazarlar

Gülay Erin

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, yükseköğretim sisteminde görev yapan öğretim elemanlarının mesleki performanslarını objektif kriterlere dayalı olarak ölçmek ve değerlendirmektir. Geleneksel değerlendirme yöntemlerinin sübjektifliğini azaltmak ve performansın farklı boyutlarını (örneğin, öğretim kalitesi, bilimsel yayınlar ve idari katkıları) bütüncül bir yaklaşımla ele almak hedeflenmiştir.

Ölçek, özellikle yükseköğretim kurumlarının yönetim kadroları ve insan kaynakları birimleri için tasarlanmıştır. Elde edilen veriler, öğretim elemanlarının kariyer gelişimlerini desteklemek, eğitim ihtiyaçlarını belirlemek ve akademik teşvik sistemlerini daha adil bir zemine oturtmak amacıyla kullanılabilir. Ölçeğin geliştirilmesi, bilimsel bir yaklaşımla performans yönetim süreçlerinin standartlaştırılmasına katkı sağlamıştır.

Yapı

Ölçek, öğretim elemanı performansını çok boyutlu bir yapı olarak ele almaktadır. Bu yapı, genellikle üç ana başlık altında incelenen akademik performansı yansıtmaktadır: **Öğretim**

Etkinliği (ders verme kalitesi, öğrenci değerlendirmesi ve rehberlik), **Araştırma ve Yayın Faaliyetleri** (bilimsel makaleler, projeler ve tebliğler) ve **Kurumsal Hizmetler** (idari görevler, komisyon üyelikleri ve toplumsal katkıları).

Geliştirilen bu ölçek, öğretim elemanının görev tanımına uygun olarak belirlenen bu ana bileşenlerin her birindeki yeterliliğini ve çıktıları ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu çok boyutlu yaklaşım, performansın sadece bir alana indirgenmesini önleyerek, akademik yaşamın tüm yönlerini kapsayan dengeli bir değerlendirme sunar.

Geçerlik

Ölçeğin **geçerlik** çalışmaları kapsamında, ölçme aracının gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ölçtüğünü kanıtlamak için çeşitli istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Kullanılan temel yöntemler arasında **Faktör Analizleri** bulunmaktadır. Bu analizler, maddelerin teorik olarak öngörülen boyutlar altında toplanıp toplanmadığını inceleyerek yapı geçerliliğini desteklemiştir.

Bunun yanı sıra, ölçek maddelerinin dağılımı ve ilişkilerini incelemek amacıyla **frekans**, **standart sapma** ve **korelasyon** gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır. Özellikle korelasyon analizleri, maddeler arası ve madde-toplam puan arasındaki ilişkinin yeterli düzeyde olduğunu göstererek ölçeğin iç tutarlılığına dolaylı olarak katkı sağlamıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliğini (tutarlılığını) belirlemek amacıyla, ölçüm sonuçlarının zaman içinde ve farklı durumlarda ne kadar istikrarlı olduğunu gösteren analizler yapılmıştır. Güvenirlilik çalışmaları arasında kullanılan temel istatistiksel yöntemler şunlardır:

Ç Tutarlılık Analizleri: Ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü gösteren Cronbach Alfa katsayısı gibi istatistikler hesaplanmıştır. Kaynakta belirtilen "içtutarlılık" bu yöntemi ifade etmektedir.

Ayrındıcılık Analizleri: Maddelerin, yüksek performans gösterenler ile düşük performans gösteren grupları ne kadar başarılı bir şekilde ayırt edebildiğini gösteren analizler yapılmıştır.

Betimsel Güvenirlilik İstatistikleri: Verilerin genel güvenirlilik düzeyini belirlemek için ilgili betimsel istatistikler kullanılmıştır.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme aşamasında **Faktör analizi** yöntemi, ölçeğin yapısal geçerliliğini sağlamak ve maddelerin altında yatan temel boyutları (faktörleri) belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin çok boyutlu yapısını istatistiksel olarak doğrulamak ve performansın hangi bileşenlerden oluştuğunu açıkça ortaya koymuştur.

Faktör analizleri, ölçek maddelerinin hangi performans alanına ait olduğunu belirlemede kritik rol oynamaktadır. Analiz sonuçları, ölçeğin teorik çerçevesiyle uyumlu, anlamlı ve ayrılmaz faktör yapıları ortaya koyarak, değerlendirme sürecinin sağlam bir bilimsel zemine oturmasını sağlamaktadır.

Araç

Test Türü: Ölçek Geliştirme Çalışması (Geliştirme)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Yüksek lisans tezinde geliştirilen akademik performans ölçeklerinin standart formatı varsayılmaktadır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yükseköğretim Kurumlarında Görevli Öğretim Elemanları (akademisyenler)

Yaş Grubu: Yetişkin (Akademik Personel)

Popülasyon Detayları: Türkiye Cumhuriyeti'ndeki çeşitli üniversitelerde görev yapan öğretim görevlileri, yardımcı doçentler, doçentler ve profesörler. (Tez çalışmasının örnekleme bu grubu kapsamaktadır.)

Test Metodolojisi: Psikometrik temelli, nicel değerlendirme aracı. Performansın farklı boyutları ölçen maddelerden oluşur.

Anahtar Kelimeler

Akademik Performans, Öğretim Kalitesi, Kurumsal Değerlendirme, Güvenilirlik, Yükseköğretim Yönetimi, Ölçek, Faktör Analizi

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yayın Adresi: Gülay Erin (Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2003 döneminde.)

Şartlar, Ücret ve Test Yeri

Bu ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin ticari kullanım veya resmi lisanslama durumu hakkında kesin bilgi bulunmamaktadır. Akademik çalışmalarda kullanım için

genellikle yazarın tezine atıf yapılması gerekmektedir.

Test Yılı: 2003 (Yüksek lisans tezinin tamamlanma yılı.)

Kaynaklar

Erin, G. (2003). *Yükseköğretimde öğretim elemanı performans değerlendirme ölçeklerinin geliştirilmesi*(Yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası mevcut değildir.

Yükseköğretimde Öğretim Elemanı Performansın Değerlendirme Ölçeği

Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler, erişilebilirlik kısıtlamaları veya telif hakları nedeniyle burada listelenmemektedir.

Erişim için orijinal yüksek lisans tezine (Erin, G. (2003)) başvurulması gerekmektedir.